

Ποιος κυβερνά αυτό τον τόπο;

του Barikat

Όταν το ερώτημα αυτό κλόνισε ολόκληρη την ελληνική κοινωνία, η «εθνική αφήγηση» το απέδωσε σε μια προσπάθεια να φωτιστούν οι σκοτεινές δυνάμεις του παρακράτους και της αντίδρασης που απειλούσαν την ασθμαίνουσα μεταπολεμική Ελληνική Δημοκρατία. Δυνάμεις που έβαζαν σε κίνδυνο τη σταθερότητα, δυνάμεις υπόγειες, σχεδόν αόρατες που ανά περιόδους της ελληνικής ιστορίας εντοπίζονταν στα περίξ του Στρατού, του Παλατιού, της Αστυνομίας, των Μυστικών Υπηρεσιών, του NATO και της CIA.

Στη σημερινή συγκυρία, το καινοφανές συνίσταται σε δύο επίπεδα. Το πρώτο είναι η παρουσία της Αριστεράς στην κυβέρνηση. Το δεύτερο είναι ότι οι «δυνάμεις» που επιδιώκουν την πτώση της κυβέρνησης και άρα τη συνέχιση της δυνατότητας τους να «κυβερνούν τον τόπο», δεν βρίσκονται στο παρασκήνιο, μα είναι ορατές, πασίγνωστες και πολλές φορές φέρουν όνομα και διεύθυνση. Βγήκαν μπροστά στα χρόνια του Μνημονίου και δεν έχουν σκοπό να κάνουν πίσω τώρα.

Σε αυτή την καινοφανή κατάσταση, η νέα κυβέρνηση διακόπτει τη συνέχιση των έργων στις Σκουριές. Η εταιρία την αγνοεί επικαλούμενη την «πρωθύστερη νομιμότητα» και συνεχίζει με εντατικότερους ρυθμούς, τη στιγμή που η αστυνομία συνεχίζει να συμπεριφέρεται σαν ιδιωτικός στρατός της El Dorado απέναντι στους κατοίκους και το κίνημα. Η κυβέρνηση ανοίγει την υπόθεση της Siemens. Ο νομικός σύμβουλος του ΥΠΟΙΚ καταθέτει στο δικαστήριο υπέρ της Siemens. Η κυβέρνηση αρνείται να στείλει τα MAT να υπερασπιστούν τον Μπέο στο Βόλο. Ο τοπικός αστυνομικός διευθυντής, κατεβάζει τις διμοιρίες και επιτίθεται στον κόσμο κατ'εντολή του Μπέου. Η κυβέρνηση δηλώνει ότι θα αλλάξει το εκμεταλλευτικό καθεστώς αμοιβής των ΚΕΚ για τα προγράμματα voucher. Τα ΚΕΚ αρνούνται να πληρώσουν τους εργαζόμενους. Οι καναλάρχες αρνούνται να συμμορφωθούν με μια υπουργική απόφαση που αποτελεί νόμο σαν να πρόκειται για «συζήτηση μεταξύ ίσων» και όχι απλά δεν επικαλούνται το «οικιοθελές» των εφοπλιστών, άλλα εν τέλει στέλνουν με τελεσίγραφο τις νέες απαιτήσεις τους, υπενθυμίζοντας ότι είναι και «ακούσιοι» δανειστές. Ειρωνία.

Για τον ελληνικό καπιταλισμό, αυτή η κυβέρνηση είναι ένα κακόγουστό αστείο που πρέπει να τελειώσει γρήγορα. Άλλα δεν έχουν κάτι έτοιμο.

Ο αόρατος ελληνικός καπιταλισμός και το κράτος του.

Έχει χυθεί πολύ μελάνι πάνω στην επεξήγηση της φράσης «κυβέρνηση δεν σημαίνει εξουσία». Στην πραγματικότητα, κάποιες στιγμές, κυβέρνηση δεν σημαίνει καν κράτος. Η κρατική δομή δεν είναι απλά ένα σύνολο προσώπων, σχέσεων, εξαρτήσεων και συμφερόντων. Δεν ξηλώνεται, δεν ανατινάζεται, ούτε πυροβολείται. Το κράτος δεν έχει καρδιά. Γι' αυτό είναι τόσο δύσκολο να του επιβληθείς, γι' αυτό είναι αδύνατον να το «χειριστείς». Η εξέλιξη της ταξικής πάλης θα μας δείξει το μίγμα μεταξύ του τσακίσματος και των δημοκρατικών μετασχηματισμών, τη μόνη στρατηγική που οδηγεί στο μαρasmus του κράτους, το «πραγματικό κόμμα» του ελληνικού κεφαλαίου. Στρατηγική για και απέναντι στο κράτος.

Ο αντίπαλος είναι ακόμα εδώ και παίζει στα ίσα, παίζει παντού και φυσικά αξιοποιεί ένα δομικό στοιχείο της αναπαραγωγής του, τη γραφειοκρατία και το αμιγώς «κρατικό» προσωπικό του, που συντονίζει όλο το μηχανισμό που κατ' ευφημισμόν αποκαλούμε δημόσια

διοίκηση. Μια γραφειοκρατία που δεν αποδέχεται εκλογικούς κύκλους και πολιτικές μεταβολές, που είναι εδώ για να προασπίσει μια συγκεκριμένη δέσμη τεχνικών διακυβέρνησης και άρα να μπλοκάρει εν τη γενέσει της, μια άλλου τύπου λειτουργία των κρατικών θεσμών. Μια κατάσταση δηλαδή, στην οποία το κράτος μπορεί να υπάρχει και να λειτουργεί μόνο ως «συνέχεια» του προηγούμενου, ανεξαρτήτως πολιτικών προτεραιοτήτων, αποδιαιρώνοντας οποιαδήποτε άλλη.

Ένας στρατηγός της ΕΛΑΣ έστειλε στα ΜΜΕ, τη «νέα μεταναστευτική πολιτική» της κυβέρνησης. Η Σακελλαρίου, η επικεφαλής του ΤΧΣ με μισθό 200.000 ευρώ, έστειλε «εκ παραδρομής» 1,2 δις (!) στην ΕΚΤ και κατόπιν δήλωσε: «Ετέθη συνεπώς το εύλογο αίτημα διαφοροποίησης και επιστροφής του ποσού των 1.185 εκατ. Ευρώ». Ο Στουρνάρας πάντα εκεί. Με άλλα λόγια, ένα σύστημα ρυθμισμένο να δουλεύει όπως το όρισε ο κατασκευαστής του: η ελληνική αστική τάξη και ο νεοφιλελευθερισμός. Το manual τους, λοιπόν, θέλει σκίσιμο και ξαναγράψιμο. Όσο χρόνο και όσους αγώνες και αν χρειαστεί.

Η κρατικοδίαιτη ιδιωτική πρωτοβουλία. Όπως παντού. Απλώς εδώ πιο πολύ.

Μια παραπάνω σημείωση, έχει να κάνει με το ρόλο των δυνάμεων που φαινομενικά λειτουργούν στη σφαίρα της «ιδιωτικής πρωτοβουλίας». Λέμε, φαινομενικά, γιατί ο ελληνικός καπιταλισμός και οι ευαγέστατοι πρωτοπόροι του, δεν είναι τίποτα παραπάνω από μια κρατικοδίαιτα κάστα, που αναπτύχθηκε μονάχα μέσα από τη στενή σχέση με τα κυβερνητικά επιτελεία των περασμένων δεκαετιών. Είτε μιλάμε για αναθέσεις έργων, είτε για νόμιμη φοροαποφυγή και φοροαπαλλαγή, είτε για χαριστικές ρυθμίσεις για χρέη, είτε για συγκάλυψη τριγωνικών συναλλαγών μέσω off shore, είτε για τη συνεχή μείωση του εργατικού κόστους κατά παραγγελία συγκεκριμένων επιχειρηματικών ομίλων.

Όταν μιλάμε για κράτος, εννοούμε αυτούς. Ο βαθύς πυρήνας του κράτους, δεν είναι τόσο τα υπόγεια της ΕΥΠ και της ΓΑΔΑ. Είναι οι ΣΔΙΤ της ΤΕΡΝΑ, της ΕΛΛΑΚΤΩΡ, της ΙΝΤΡΑΚΟΜ. Είναι η εφοπλιστική φορο-ασυλία, το ξεπούλημα της ΔΕΗ και του ΟΠΑΠ, είναι οι συμβάσεις παραχώρησης των εθνικών δρόμων, είναι το μεγάλο κόλπο με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη διαχείριση των απορριμάτων, ο ΒΟΑΚ στην Κρήτη, η εξόρυξη στη Χαλκιδική. Είναι κι άλλα πολλά. Είναι όλα όσα μοιάζουν επιτυχίες της ελεύθερης αγοράς και του υγιούς ανταγωνισμού. Είναι όλα όσα έχουν από πίσω τους ένα σύμπλεγμα κρατικών παρεμβάσεων που δεν αφορούν μονάχα τη «διευκόλυνση», αλλά την παροχή χρήματος με κρατική υπογραφή σε όλους αυτούς τους επιχειρηματικούς ομίλους που βάζουν πλάτη για να σωθεί «το ΑΕΠ και η χώρα».

Υπάρχει ζωή και πέρα από τον συμβιβασμό, πέρα από την καταγγελία.

Από τη μία, υπάρχουν φωνές σαν του Υπουργού Προστασίας του Πολίτη, που στην πραγματικότητα αρκείται σε μικρές επιχειρησιακού τύπου παρεμβάσεις στα σώματα ασφαλείας, θεωρώντας πως η οποιαδήποτε δομικού τύπου παρέμβαση στους μηχανισμούς της κρατικής καταστολής όχι μόνο συνιστά κίνδυνο για τη δημοκρατία και την έννομη τάξη, αλλά δείχνει και χρόνιες αγκυλώσεις της ελληνικής αριστεράς. Με μια έννοια ο Γ. Πανούσης ίσως να θεωρεί την αυτονόμηση τμημάτων των κατασταλτικών μηχανισμών ως κρούσμα υπηρεσιακής απειθαρχίας (όπως π.χ. θα ίσχυε στην περίπτωση ενός εφοριακού που αγνοεί εντολές;) και όχι ως στοχευμένες προκλήσεις έναντι της νέας κυβέρνησης από μια καλά οργανωμένη ακροδεξιά δράκα εντός του κράτους.

Από την άλλη υπάρχει η σαθρή αντίληψη τμημάτων του αντιεξουσιαστικού χώρου, που

θεωρούν στην πραγματικότητα ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει συμβιβαστεί στην υπηρέτηση της «συνέχειας του κράτους», δεν βλέπουν την ένταση ανάμεσα σε διακριτά τμήματα του κρατικού όλου – όπως στην περίπτωση της αντιπαράθεσης του Υπουργού Δικαιοσύνης με την Ένωση Εισαγγελέων για τις φυλακές τύπου Γ’ – και επιμένουν να στοχεύουν με οριακό τρόπο την κυβέρνηση παρά την εμφανή προσπάθεια σύγκρουσης αυτής με τα πλέον εμβληματικά νομοθετήματα του καθεστώτος εξαίρεσης που δομήθηκε κατά τη μνημονιακή περίοδο.

Αντιπολίτευση «όλων απέναντι σε όλους» ή αντιπολίτευση όλων μας απέναντι στο κράτος;

Οι παραπάνω παραδοχές αφορούν ένα κρίσιμο πολιτικό καθήκον για όλους. Το καθήκον για το κόμμα της Αριστεράς που βρίσκεται στην κυβέρνηση, για τις δυνάμεις του ευρύτατου φάσματος του ανταγωνιστικού κινήματος, για τις οργανωμένες πρωτοβουλίες αντίστασης σε κάθε κοινωνικό χώρο και εν τέλει για την ίδια την κυβέρνηση – όσο οξύμωρο και αν μοιάζει αυτό - είναι (ή πρέπει να είναι) η αντιπολίτευση στο κράτος. Δυστυχώς όμως, το τελευταίο διάστημα κερδίζει χώρο μια νέα μορφή «ανάθεσης» που λειτουργεί βάσει ενός νέου «μοντέλου». Σε αυτό το σχήμα, το τελικό σημείο και το όριο όλων είναι η «κυβέρνηση». Απέναντι σε αυτή θα προκύπτουν μονοσήμαντα πιέσεις από το «κίνημα» και από το «κόμμα», τα οποία θα εκφράζονται από τις «πρωτοπορίες» του ενός και τα «στελέχη» του δεύτερου. Σε αυτό το απλοϊκό σχήμα το δαιμόνιο κράτος δεν υπάρχει, ή απλά ταυτίζεται με την κυβέρνηση. Αυτό το απλοϊκό σχήμα επιδιώκει να οργανώσει την νέα μορφή αντιπροσώπευσης στο νέο σκηνικό, εξορίζοντας την πραγματική δημοκρατία και συμμετοχή. Άλλα υπάρχει και άλλος τρόπος.

Συγκεκριμένα, αν στόχος της κυβέρνησης είναι η ακύρωση της εξόρυξης στις Σκουριές και διαρκή εμπόδια βάζει το ΣΤΕ, οι επιθεωρητές περιβάλλοντος, οι υπηρεσιακοί παράγοντες του ΥΠΕΚΑ, ο ίδιος ο θεός, τότε το κίνημα αναλαμβάνει δράση, επιβάλλει την δέουσα λύση. Αν ο στόχος της κυβέρνησης είναι να τσακίσει το σκάνδαλο με τις προμήθειες των ΚΕΚ από τα προγράμματα νεανικής απασχόλησης του ΕΣΠΑ, τότε οι δυνάμεις του εργατικού κόσμου, οι συλλογικότητες των εν λόγω εργαζομένων, στοχοποιούν τα ΚΕΚ και λύνουν τα χέρια του Υπουργείου. Αν επίσης, στόχος της κυβέρνησης είναι να ξηλώσει το μνημονιακό τοπίο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση αλλά διστάζει να φέρει βαθιές τομές υπό τον κίνδυνο να απειληθεί η βραχυπρόθεσμα ομαλή λειτουργία των ιδρυμάτων, τότε η συλλογική δράση του φοιτητικού κινήματος οφείλει να αναλάβει και να ανοίξει το δρόμο. Άρκει να υπάρχουν κοινοί στόχοι και συναίσθηση κοινού αγώνα.

Με άλλα λόγια, το κρίσιμο στοίχημα είναι να διακοπεί η «συνέχεια του κράτους» στους βασικούς αρμούς της. Να αποδειχτεί ότι τα πράγματα όντως θα πάνε αλλιώς. Αλλά εδώ χρειάζεται από τη μία η κυβέρνηση να μην αντιλαμβάνεται ως εχθρική την οποιαδήποτε προσπάθεια πίεσης ή κριτικής και από την άλλη οι εκτός κυβέρνησης να μην θεωρούν την οποιαδήποτε καθυστέρηση ή πισωγύρισμα ως απόδειξη συμβιβασμού, πολλώ δε μάλλον να μη δρουν με βάση το ότι ο πολιτικός τους ρόλος στην περίοδο είναι να ξεσκεπάσουν το πραγματικό πρόσωπο του «οπορτουνισμού» ή των «εμπόρων ελπίδας».

Για να γίνει αυτό χρειάζεται η απόκρουση μιας αντίληψη που θεωρεί ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει ήδη (ίσως και πάντα/αείποτε) χάσει και ξεπουληθεί, άρα είτε προετοιμάζουμε την πειστική διαφοροποίηση μας, είτε κάνουμε ενεργητικό αγώνα απέναντι στις «ψευδαισθήσεις» του ΣΥΡΙΖΑ, προετοιμαζόμενοι για τη Μεγάλη Σύγκρουση με τον απέθαντο φασισμό, για να χάσουμε με καθαρό το κούτελο. Το θέμα είναι ότι τα συντρίμια θα σκάσουν σε όλους.

Το θέμα είναι να σκεφτούμε και να οργανώσουμε τη νίκη.

Ένας μικρότερος αντίπαλος μπορεί να νικήσει έναν μεγαλύτερο. Από την πεδιάδα των Καννών στα ρινγκ του Βέγκας και πίσω στην Αθήνα.

Σε κάθε περίπτωση το όριο της στρατηγικής όσων τοποθετούνται στην πλευρά των συμφερόντων των λαϊκών τάξεων και της δημοκρατίας, ισχυριζόμαστε ότι (θα πρέπει να) είναι η επιβίωση της νέας κυβέρνησης και η αξιοποίηση της ως όχημα στις μεγάλες συγκρούσεις της περιόδου. Η επιβίωση αυτή θα έρθει τόσο με συμβιβασμούς, όσο και με ρήξεις. Επιτρέψτε μας δύο παραβολές για να κάνουμε καθαρή αυτή τη θέση.

Η μία, έρχεται από τη στρατιωτική ιστορία και τον καρχηδόνιο στρατηγό Αννίβα. Ο Αννίβας όταν αντιμετώπισε με σαφές αριθμητικό μειονέκτημα το Ρωμαϊκό στρατό στις Κάννες, παρέταξε τις δυνάμεις του έτσι ώστε να μπορέσει να κινηθεί αστραπιαία στο κέντρο της διάταξης του εχθρού και έπειτα να στήσει μια ακτίνα περικυκλώσης γύρω του, με αποτέλεσμα μια από τις εμβληματικότερες νίκες στην ιστορία. Η άλλη παραβολή, έρχεται από τον σημαντικότερο πυγμάχο της σύγχρονης περιόδου. Ο Φλόιντ Μείγουεδερ, έχει καταφέρει να είναι ο μοναδικός εν ενεργεία πυγμάχος ο οποίος στα 20 χρόνια καριέρας του δεν έχει ηττηθεί ποτέ. Ο λόγος είναι η αλάνθαστη τακτική του να υπομένει τα χτυπήματα του αντιπάλου στους πρώτους γύρους και να επιτίθεται με κάθε ικμάδα των δυνάμεων του, στους τελευταίους γύρους κατορθώνοντας έτσι να γονατίζει τον – εξουθενωμένο από την προσπάθεια – αντίπαλο του.

Η μάχη λοιπόν – όπως μας δείχνει ο αήττητος Μείγουεδερ - χρειάζεται αντοχή στα χτυπήματα και όχι ασυντόνιστες ενέργειες που μπορεί να φέρουν κόπωση και δυσαρέσκεια. Χρειάζεται επίσης να μπορείς να επιλέγεις σε στιγμές της μάχης, την πιο απαιτητική κίνηση στο πεδίο της στρατηγικής, που είναι η οργανωμένη υποχώρηση, πριν οργανώσεις την αντεπίθεση. Πάνω απ'όλα όμως χρειάζεται να επιτεθείς, όπως ο Αννίβας, στο κέντρο της διάταξης του αντιπάλου. Στο κέντρο του αντίπαλου στρατοπέδου είναι ο ελληνικός καπιταλισμός, η στιγμή της περικύκλωσης και της νίκης, χρειάζεται τον Αννίβα, χρειάζεται όμως και τον ακούραστο και αποφασισμένο στρατό του.

Υ.Γ: Αν υπάρξει νεκρός από την απεργία πείνας, δυστυχώς, αρκετά αλλάζουν.